

Dosarul nr. 2ra-48/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: I. Țonov)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Budăi, A. Malii, I. Muruianu)

## DECIZIE

24 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul  
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva  
Maria Ghervas  
Nina Vascan  
Victor Burduh  
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Ministerul Justiției,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghe Caraman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Ludmila Șapa, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Gheorghe Caraman și s-a respins cererea de apel declarată de Ministerul Justiției, fiind casată parțial hotărârea din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și pronunțată o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă:

La 27 mai 2019, Gheorghe Caraman a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Ludmila Șapa, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a notat că, prin hotărârea nr. 2-1375/17 din 08 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a încasat din contul Întreprinderii de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”, în beneficiul lui Gheorghe Caraman, restanța la salariu în sumă de 29 679,36 de lei, prejudiciul material pentru neachitarea salariului în sumă de 12 474 de lei și prejudiciul moral în sumă 5000 de lei.

Gheorghe Caraman a relatat că, deși prin încheierile din 17 iulie 2017 și 25 iulie 2017 ale executorului judecătoresc Ludmila Șapa, hotărârea nominalizată a fost pusă spre executare, cu aplicarea măsurilor de asigurare a executării, aceasta

nu a fost executată până în prezent, fiind încălcat termenul de executare cu 22 luni pînă la momentul înaintării acțiunii (1 an și 10 luni).

Reclamantul a mai indicat că executorul judecătoresc Ludmila Șapa nu a întreprins toate măsurile posibile în vederea executării hotărârii pronunțate în beneficiul său, deoarece, în afară de măsurile de asigurare a executării hotărârii, nu a întreprins și alte măsuri, fapt ce se confirmă prin răspunsul acestuia din 22 ianuarie 2019, potrivit căruia executorul judecătoresc nu a insistat să obțină informații privind disponibilul mijloacelor în conturile bancare de la toate instituțiile financiare indicate în încheierile de aplicare a măsurilor de asigurare a executării, nu a insistat să obțină informații cu privire la existența bunurilor mobile și imobile care ar putea fi comercializate și executată hotărârea, deși astfel de active existau în proprietatea întreprinderii.

Mai mult, Gheorghe Caraman a specificat că și mai grav este faptul că, fiind pensionar și având nevoie de tratament medical permanent, a fost lipsit de posibilitatea de a-și cheltui banii pentru care a muncit o perioadă de timp, dar pentru care nu a fost remunerat, iar apoi, deși a avut câștig de cauză în instanță, după punerea spre executare a hotărârii judecătorești, n-a beneficiat de o executare în termen rezonabil, motiv pentru care solicită de a fi încasat și un prejudiciu moral în sumă de 50000 de lei, o sumă care ar reprezenta o satisfacție echitabilă pentru creditorul executării.

Reclamantul a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr. 2-1375/2017 din 08 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului material în sumă de 57 339,36 de lei, a prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 15 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu executorul judecătoresc Ludmila Șapa (f.d. 40-41, vol. I).

În cadrul examinării cauzei, reclamantul a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, menționând că, prin Hotărârea Guvernului nr. 781 din 22 iunie 2016, s-a creat Instituția Publică „Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație din Chișinău”, prin separarea Întreprinderii „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”, ultimei urma să i se modifice denumirea în Întreprinderea de Stat „Fabrica de Vin din Strășeni, care urma să rămână succesorul în drepturi și obligații al Întreprinderii de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”. Totodată, s-au transmis din administrarea Întreprinderii de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” în administrarea Instituției Publice „Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație din Chișinău”, bunurile specificate la anexa nr. 1 și 3 la hotărâre, iar bunurile imobile din anexa nr. 2, atribuite domeniului privat, au rămas în gestiunea Întreprinderii de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”.

Totodată, Gheorghe Caraman a notat că, prin Legea nr. 52 din 23 martie 2018, terenul cu nr. cadastral 3153209.003, cu suprafața totală de 69,2224 ha a fost transmis în administrarea Ministerului Educației Culturii și Cercetării pentru construcția unei arene polivalente.

Prin hotărârea din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Gheorghe Caraman.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Caraman la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 2-1373/2017, emisă de Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani la 08 iunie 2017, în perioada 17 iulie 2017 – 16 octombrie 2019.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Gheorghe Caraman prejudiciului moral în sumă de 50000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6000 lei. În rest, acțiunea s-a respins drept neîntemeiată (vol. I, f.d. 209, 214-231).

La 15 noiembrie 2019, Ministerul Justiției a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii, casarea hotărârii contestate, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Ulterior, la 20 noiembrie 2019, Gheorghe Caraman, reprezentat de avocatul Artur Lungu a declarat apel, solicitând admiterea cererii, casarea parțială a hotărârii din 17 octombrie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în partea ce ține de încasarea prejudiciului material, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a pretenției înaintate.

Prin decizia din 21 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel depusă de Gheorghe Caraman și s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției, fiind casată hotărârea din 17 octombrie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii capătului de cerere cu privire la încasarea prejudiciului material și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției prejudiciul material în sumă de 47 153,36 lei. În rest, cerința de încasare a prejudiciului material s-a respins drept neîntemeiată (vol. II, f.d. 20-52).

În motivarea soluției, instanța de apel a reținut faptul că culpabil de neexecutarea hotărârii, pe lângă debitorul-pârât, ce apare ca o entitate a statului, este chiar statul Republica Moldova, care controlează în totalitate debitorul și care nu a întreprins nicio măsură ca întreprinderea de stat să execute hotărârea judecătorească. Astfel, anume statul urmează să suporte consecințele și să răspundă material pentru creanța neexecutată de agentul său și, în virtutea acestor circumstanțe, a dispus încasarea în folosul creditorului a prejudiciului material din contul bugetului de stat.

Mai mult, instanța de apel a apreciat drept neîntemeiată afirmația pârâtului-apelant despre faptul că rolul creditorului în cadrul procedurii de executare nu se rezumă doar la solicitarea urgentării executării, dar și la acordarea executorului judecătoresc a unui ajutor efectiv pentru aducerea la îndeplinire a executării silite, punându-i la dispoziție mijloacele necesare pentru acest scop, sarcină nerealizată efectiv de creditor, or, Ministerul Justiției nu explică ce fel de ajutor urma să ofere executorului judecătoresc un pensionar, care nu poate să obțină salariul de la debitorul său.

Instanța de apel a notat că este lipsită de orice rezon și de credibilitate rațiunea pârâtului-apelant care, în loc să contribuie la executarea hotărârii de către o persoană juridică subordonată statului, se împotrivesc vehement și cu rea-credință de a duce la finalitate un act judecătoresc. Astfel, instanța a considerat necesar să încaseze din contul statului prejudiciul material doar în mărimea de 47 153,36 de lei, care reprezintă salariul neachitat și a respins pretenția de încasare a sumei de 5000 de lei cu titlu de daună morală, care a fost adjudecată prin hotărârea care nu se execută.

Referitor la cerința de încasare a prejudiciului moral, instanța de apel, contrar aserțiunilor pârâtului-apelant, a menținut soluția instanței de fond, ca fiind legală și întemeiată, or, sarcina Legii nr. 87 este de a institui un remediu pentru violări a Convenției și înlăturarea efectelor unor executări judiciare nerezonabile, încălcare care intră și sub incidența prevederilor art.6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

La 05 octombrie 2020, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 21 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii, casarea deciziei recurate și a hotărârii din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, Ministerul Justiției a invocat prevederile art. 432 alin. (1), (2) lit. c) și alin. (4) Cod de procedură civilă.

Recurentul a menționat că dreptul instituit prin Legea nr. 87 nu poate obliga statul să asigure executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil, în schimb statul are obligația de a se dota cu un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive ce îi revin. Mai mult, Legea menționată nici nu prevede încasarea unor astfel de cheltuieli cu titlu de prejudiciu material, or, o astfel de cerere urmează a fi înaintată în procedură separată.

Ministerul Justiției a mai indicat că, prin prisma raportului prezentat, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești a întreprins toate măsurile care puteau fi în mod rațional întreprinse, pentru executarea documentului executoriu.

La 13 octombrie 2020, în adresa intimatului și a intervenientului accesoriu a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Ministerul Justiției, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (vol. II, f.d. 72).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul și intervenientul accesoriu să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Prin încheierea din 9 decembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Ministerul Justiției împotriva deciziei din 21 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând recursul prin prisma criticilor aduse deciziei atacate, a probelor administrate la judecata în primă instanță și în instanța de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că este întemeiat și pasibil de a fi admis din considerentele ce urmează.

Actele cauzei certifică faptul că, la 27 mai 2019, Gheorghe Caraman a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Ludmila Șapa, cu privire la constatarea

încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată, invocând că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani nr. 2-1375/17 din 08 iunie 2017 s-a încasat din contul Întreprinderii de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”, în beneficiul lui Gheorghe Caraman, restanța la salariu în sumă de 29679,36 de lei, prejudiciul material pentru neachitarea salariului în sumă de 12474 de lei și prejudiciul moral în sumă 5000 lei.

Hotărârea irevocabilă din 08 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani nu a fost executată pînă în prezent.

Astfel, Colegiul reține că debitorul executării este fără îndoială o autoritate publică cât timp aceasta este o întreprindere de stat, iar fondatorul său este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Având în vedere că executarea hotărârii judecătorești constituie parte integrantă a procesului, se va reține că Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, la art. 6 § 1, statuează expres că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

În acest sens, prevederile art. 2 alin. (1) și (2) a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, stipulează că orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta Lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Aici, instanța de recurs notează că executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 din Convenție (a se vedea *Hornsby v. Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, Reports 1997-11, p. 510, §40, *Burdov v. Russia*, nr. 59498/00, §34, 7 mai 2002, *Sîrbu vs Republica Moldova*, hotărârea din 15 iunie 2004, definitivă din 10 noiembrie 2014).

Așadar, întru soluționarea corectă a litigiului ce ține de repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanțele de judecată naționale trebuie să aibă în vedere caracterul rezonabil al duratei unei procedurii în temeiul art. 6 § 1 din Convenție, ce se apreciază cu ajutorul criteriilor consacrate de jurisprudența CtEDO cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul autorităților competente și al părților și miza pentru partea interesată.

La acest capitol, instanța de recurs atestă, în pofida unei ample analize date de instanța de apel situației deduse judecății, unele lacune substanțiale în aprecierea cuvenită a aspectelor enumerate supra, cum ar fi: epuizarea sau neepuizarea tuturor mijloacelor procedurii de executare de către executorul judecătoresc, dar și de către creditorul executării, în situația existenței unor soluții alternative la executare, altele decât urmărirea bunurilor persoanei juridice dizolvate, avînd în vedere constituirea unor persoane juridice noi, cu patrimoniu distinct în gestiune; atragerea în procedura de executare a fondatorului debitorului executării – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; posibilitatea intervenirii în calitate de creditor în procedura de insolabilitate a creditorului; oportunitatea încasării creanței în temeiul Legii 87 în situația neepuizării tuturor mijloacelor procedurii de executare și înăuntrul termenului de executare; uzarea de mijloacele procedurale consacrate în procedura de executare silită, cum ar fi contestarea acțiunilor sau încheierilor executorului judecătoresc; oportunitatea încasării creanței prin substituirea procedurii de executare cu procedura remediei naționale în caz de neexecutare în termen rezonabil a hotărîrilor judecătorești, prin prisma legii vizate etc.

Toate aceste aspecte, alături de normele legale ce se referă la procedura de executare, urmau a fi apreciate de instanțele ierarhic inferioare, în opinia instanței de recurs, în măsura în care constituiau un real remediu în procedura de executare contestată.

Astfel, articolul 207 Cod civil, în vigoare la data inițierii prezentei acțiuni, oferă mijloace de garantare a drepturilor creditorilor persoanei juridice în cazul reorganizării ei, stipulînd, la alineatul (4), că persoanele juridice participante la reorganizare răspund solidar pentru obligațiile apărute pînă la reorganizarea acestora dacă din actul de transmitere și din bilanțul de repartitie nu este posibilă determinarea succesului. (5) Dacă un creditor nu a obținut realizarea creanței sale de la persoana juridică căreia îi este repartizată obligația corelativă prin dezmembrare, toate persoanele juridice care au dobîndit o parte din patrimoniul persoanei juridice dezmembrate răspund pentru obligația în cauză pînă la concurența valorii activelor nete care le-au fost repartizate prin dezmembrare, cu excepția persoanei juridice căreia i-a fost repartizată obligația respectivă, care răspunde nelimitat. (6) Membrii organului executiv al persoanei juridice participante la reorganizare răspund solidar, pe parcursul a 3 ani de la data reorganizării, pentru prejudiciul cauzat prin reorganizare creditorilor persoanelor juridice reorganizate.

Conform dispozițiilor art. 70 Cod procedură civilă, în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărîre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie și alte cazuri de subrogare), instanța permite înlocuirea părții cu succesul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului.

În aceeași ordine de idei, instanțele nu au dat apreciere raționamentului expus de reprezentantul recurentului Ministerul Justiției, referitor la posibilitatea oferită părților în procedura de executare de a înainta în instanța de judecată care a eliberat documentul executoriu o cerere privind schimbarea modului și a ordinii de executare a hotărîrii, fapt reglementat de art. 77 alin. (1) Cod de executare.

La fel, instanța de fond a stabilit că executorul judecătoresc Șapa Ludmila a întreprins toate măsurile legale în vederea executării hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani nr. 2-1375/17 din 08 iunie 2017, însă pînă în prezent nu poate a fi executată din alte motive decît cele care pot fi imputate executorului judecătoresc.

În această ordine de idei, instanțele nu au luat în considerare specificul situației create, realitățile economice pe care le confruntă întreprinderea debitoare, motivele obiective care condiționează neexecutarea imediată a hotărârii judecătorești, cum ar fi procedura de insolvență intentată, procedura de atac prelungită, cauzată inclusiv de starea excepțională în sănătate publică, cu care se confruntă și sistemul de justiție pe parcursul ultimelor 12 luni cel puțin.

Totodată, instanța atestă că masa debitoare a debitorului are o soartă incertă la moment, dată fiind intentarea procesului de insolvență la 23 mai 2018.

Astfel jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a statuat asupra regulii că, de principiu, executarea unei hotărâri judecătorești nu poate fi amânată de debitor în mod unilateral, fără acordul creditorului, într-o asemenea manieră, încât dreptul câștigat să devină iluzoriu și lipsit de conținut, în caz contrar, fiind încălcate prevederile art. 6 din Convenție, în condițiile în care executarea silită face parte din proces, iar creditorii sunt în situația în care, deși au obținut un titlu împotriva debitorului, nu își pot valorifica drepturile astfel dobândite.

S-a reținut și faptul că în anumite circumstanțe, pot fi admise derogări de la regulile stabilite de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, prin hotărârea din 25 octombrie 2001, pronunțată în cauza *Saggio vs. Italia*, Curtea a stabilit că, în principiu, un sistem de suspendare temporară a plății creanțelor unei întreprinderi comerciale în criză, autorizată să continue activitatea sa productivă în interesul economiei naționale, nu este criticabilă în sine, având în vedere marja de apreciere autorizată de alineatul al doilea al art. 1 al Protocolului nr. 1 adițional la Convenție. Totuși, un astfel de sistem implică riscul de a impune creditorilor o sarcină excesivă în ceea ce privește posibilitatea de a recupera bunurile lor și trebuie deci prevăzute anumite garanții de procedură pentru a veghea ca această aplicare a sistemului și incidența sa asupra dreptului de proprietate al particularilor să nu fie nici arbitrar, nici imprevizibile (parag. 31 din hotărârea citată).

De asemenea, în cauza *Burdov vs Rusia* (hotărâre pronunțată în data de 07 mai 2002), Curtea a reținut că statul, deși nu poate invoca în principiu absența fondurilor pentru a nu îndeplini o obligație de plată a unor sume de bani stabilită printr-un titlu executoriu, dispune de un interval de timp rezonabil pentru a alege mijloacele adecvate pentru a da eficiență hotărârii prin care a fost obligat. O durată de 9 luni pînă la executarea unei hotărâri judecătorești nu a fost considerată a fi incompatibilă în principiu cu dispozițiile Convenției (hotărârea pronunțată în cauza *Moroko vs. Rusia*).

În hotărârea pronunțată în cauza *Imobiliare Safi vs. Italia*, Curtea a stabilit în principal că suspendarea executării unei hotărâri judecătorești pe durata de timp strict necesară pentru a găsi o soluție satisfăcătoare pentru probleme de interes public poate fi justificată, în circumstanțe excepționale.

Această jurisprudență nu poate fi interpretată în sensul că s-ar stabili în sarcina statului o obligație absolută, de executare imediată a obligațiilor ce-i

incumbă potrivit unor hotărâri judecătorești, indiferent de situația concretă în care urmează a se face executarea. Anumite situații excepționale, a căror incidență să fie corespunzător fundamentată, pot justifica în unele condiții o întârziere în executarea hotărârilor judecătorești. Cu toate acestea, esențial este ca prin reglementarea adoptată să nu se impună creditorilor or statului o sarcină excesivă, în sensul de a-i lipsi în concret pe o perioadă îndelungată de posibilitatea de a-și vedea realizată creanța.

În aceste condiții, luând în considerare prevederile legislației naționale și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, termenul rezonabil este un concept esențialmente variabil, aprecierea sa urmând a se face în funcție de circumstanțele cauzei, de complexitatea acesteia, de comportamentul reclamantului și de cel al autorităților competente precum și de miza litigiului pentru părțile în cauză, urmând ca acest concept să fie privit atât din perspectiva cetățeanului creditor cât și din cea a statului debitor, cu necesitatea existenței unui just echilibru între interesele ambelor părți.

Așadar, în anumite situații extreme, precum în cea de față, implicațiile financiare legate de punerea în executare a hotărârilor judecătorești pot suferi unele dificultăți de ordin obiectiv, iar creditorul urmează să uzeze de toate mijloacele procedurale puse la dispoziția sa de legiuitor pentru a obține executarea creanței sale. Or, Legea 87 nu substituie procedura de executare, iar executorul judecătoresc nu se subrogă creditorului în procedura de executare, chiar când debitor este o autoritate publică.

În această ordine de idei, nu rezistă criticii constatarea instanței de apel referitoare la reaua-credință și împotrivirea pârâtului-apelant la executarea hotărârii de către o persoană juridică subordonată statului. La fel, nu este clară rațiunea instanței de control judiciar de calculare a mărimii prejudiciului material dispus spre încasare, în sumă totală de 47153,36 de lei.

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a stabili că erorile judiciare constatate în speță sunt esențiale și nu pot fi corectate în această fază. Or judecarea recursului, exercitată conform rigorilor impuse de art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural.

În acest caz, art. 442 al Codului de procedură civilă prevede că, în ordine de recurs, nu pot fi administrate probe noi, ceea ce consolidează poziția susmenționată. Așadar, omisiunea instanței de apel de a aprecia toate probele în ansamblu, precum și de a constata relevanța argumentelor recurentului conduce inevitabil la încălcarea garanțiilor unui proces echitabil, din moment ce observațiile, într-un mod efectiv, nu au fost elucidate.

Prin urmare, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul formulat.

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile declarate, de a casa decizia din 21 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, iar reținând că erorile procedurale admise nu pot fi corectate de instanța de recurs, cauza urmează a fi remisă la rejudecare, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța urmează să examineze speța în întregime în cadrul unor proceduri noi, în vederea respectării dreptului părților la un proces echitabil, în special, în partea aprecierii juridice a observațiilor lăsate fără răspuns (a se vedea, spre exemplu impactul considerentelor instanței de recurs la o nouă reexaminare, cauzele Victor Harovschi vs. Moldova, hotărâre din 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs. Bulgaria, hotărâre din 6 septembrie 2018, § 52 - 53).

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

## d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției.

Se casează decizia din 21 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghe Caraman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Ludmila Șapa, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată și se remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii:

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh

Nicolae Craiu